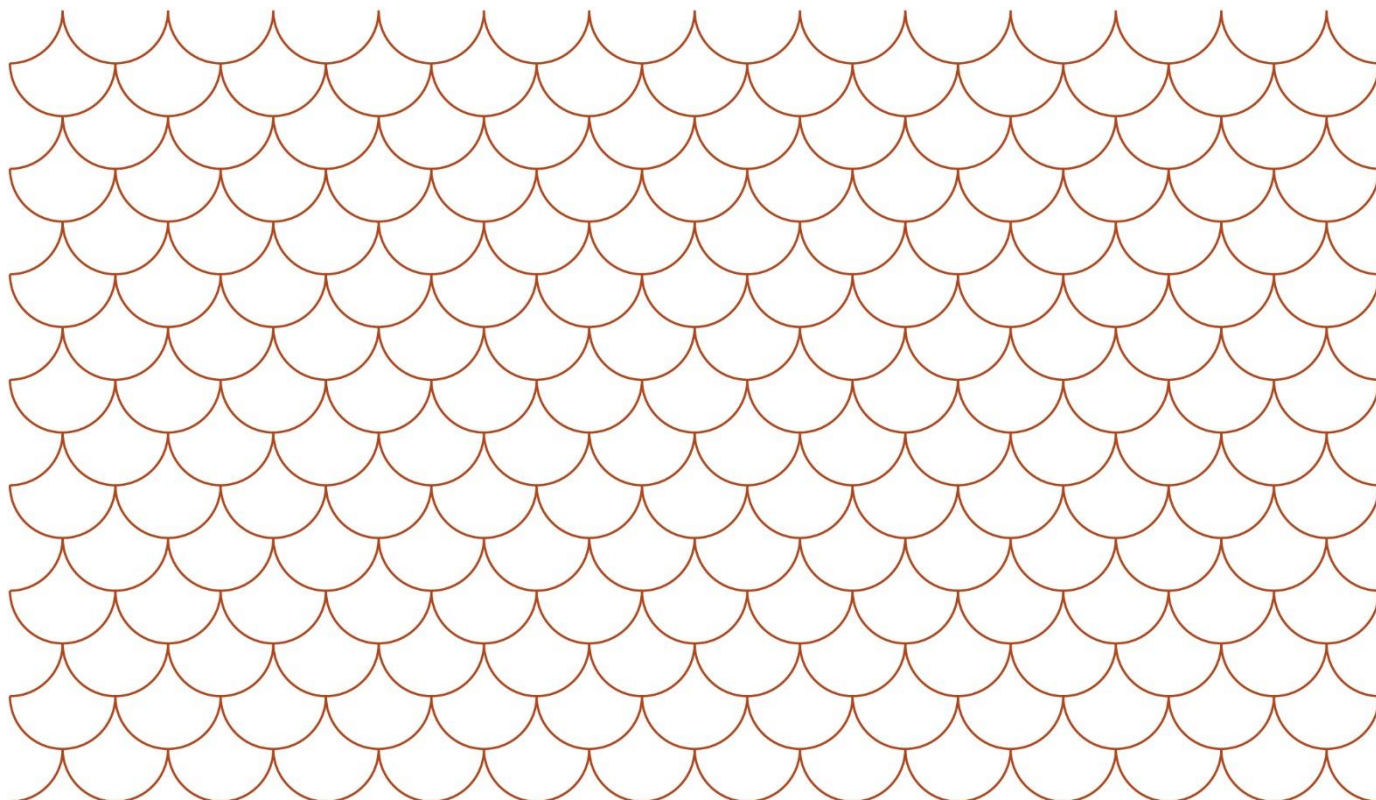

**Bilaga 3: Kartläggning av elevers tillgång till kurser som ger
särskild behörighet till eftergymnasiala studier inom STEM**

Intresse och behörighet för STEM-utbildning
Slutredovisning

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri
PDF från Skolverkets webbplats:

www.skolverket.se/publikationer

Dokumentdatum: 2026-02-05

Diarienummer: 2024:2477

Skolverket, Stockholm 2026

Innehåll

1. Skolverkets kartläggning	4
1.1 Utbildningen på gymnasial nivå	5
1.1.1 Gymnasieskolan	5
1.1.2 Komvux	6
1.2 Många elever fortsätter till vidare studier inom STEM	7
1.3 Tillgång till behörighetsgivande kurser varierar mellan program och behörighetspaket	8
1.3.2 Kurser som ger behörighet till civilingenjörsutbildningar (behörighetspaket 2)	10
1.3.3 Kurser som ger behörighet till andra utbildningar inom STEM (behörighetspaket 3)	12
1.3.4 De behörighetsgivande kurserna anses inte vara i linje med programmen ..	13
1.3.5 Huvudmännen bedömer inte att ändringar i utbudet skulle få fler elever att läsa de behörighetsgivande kurserna	14
1.4 Elever inom komvux som läser kurser som ger behörighet till eftergymnasiala STEM-studier	15
2. Metodbeskrivning	18
2.1 Urval, avgränsningar och bortfall	18
Referenser	19

1. Skolverkets kartläggning

För att undersöka i vilken omfattning huvudmännen erbjuder de kurser som ger särskild behörighet till eftergymnasiala utbildningar inom STEM har Skolverket genomfört en enkätundersökning. Enkätundersökningen skickades till rektorer på samtliga skolenheter inom gymnasieskolan som erbjuder något av de nationella programmen.¹ Av de 1 117 skolenheter som ingick i urvalet var det 564 (50 procent) som besvarade enkäten. Utifrån den genomförda bortfallsanalysen bedömer Skolverket att enkätundersökningen ger en nationellt representativ bild av utbildningsutbudet (se vidare i avsnitt 2).

Undersökningen avgränsades till de kurser som krävs för särskild behörighet till de tre grupper av eftergymnasiala utbildningar inom STEM-området: högskoleingenjörsprogrammet, civilingenjörsprogrammet och de utbildningar som faller inom en bredare definition av STEM-området. För särskild behörighet till civilingenjörsutbildning anges tre olika alternativ, där alternativ ett gäller för det stora flertalet civilingenjörsutbildningar. I undersökningen har därför endast det alternativet tagits med.

Syftet med enkäten var att undersöka i vilken utsträckning olika elevgrupper har möjlighet att läsa de kurser som krävs för att bli behöriga att söka till eftergymnasiala utbildningar inom STEM. För att analysera elevernas tillgång kategoriserade Skolverket kurserna i tre ”behörighetspaket” utifrån vilken utbildningsväg de möjliggör. Figuren nedan visar vilka kurser som ingår i respektive behörighetspaket.

Figur 1. Beskrivning av indelning i behörighetspaket.

Behörighetspaket 1: Högskoleingenjör Kemi 1 Fysik 2 Matematik 3c	Behörighetspaket 2: Civilingenjör Kemi 1 Fysik 2 Matematik 4	Behörighetspaket 3: Andra STEM-utbildningar Biologi 2 Fysik 2 Kemi 2 Matematik 4
--	--	---

Rektorerna fick svara på frågor om vilka elever som erbjuds de behörighetsgivande kurserna. Frågorna ställdes per program för samtliga nationella program utom naturvetenskaps- och teknikprogrammet för vilka frågorna ställdes på inriktningsnivå. Naturvetenskapsprogrammet har två inriktningar, *naturvetenskap* samt *naturvetenskap och samhälle*. Endast inriktningen *naturvetenskap*, som läses av ca 80 procent av alla elever som går naturvetenskapsprogrammet, ger den särskilda behörighet som finns i alla tre behörighetspaketen. Frågorna om vilka kurser som erbjöds ställdes därför enbart för inriktningen *naturvetenskap och samhälle*, i syfte att fånga i vilken utsträckning de behörighetsgivande kurserna är tillgängliga för eleverna på den

¹ Se avsnitt 2.1 för beskrivning av metod.

inriktningen. Situationen är likartad på teknikprogrammet där inriktningen *teknikvetenskap* ger behörighet i enlighet med paket 1 och 2 vilket inte är fallet för de övriga inriktningarna.

1.1 Utbildningen på gymnasial nivå

1.1.1 Gymnasieskolan

Syftet med utbildningen i gymnasieskolan är att ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.² Utbildningen ska också vara en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en bas för rekrytering till högskolesektorn.³

De nationella programmen är uppdelade i yrkesprogram respektive högskoleförberedande program.⁴ Yrkesprogrammen ska utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning och de högskoleförberedande programmen ska utgöra grund för fortsatt utbildning på högskolenivå.⁵

De nationella programmen består av gymnasiegemensamma ämnen, programgemensamma ämnen, inriktningsgemensamma ämnen och ämnen inom programfördjupning och individuellt val.⁶ För varje nationellt program finns det examensmål som innehåller mål för programmet.⁷ Vilka ämnen som är gymnasiegemensamma och omfattningen av dessa samt omfattningen av karaktärsämnena (programgemensamma ämnen, inriktningssämnena och programfördjupning) för yrkesprogram respektive högskoleförberedande program samt den totala omfattningen av programmen framgår av bilaga 2 till skollagen. Programgemensamma ämnen för respektive program framgår av bilaga 1 till gymnasieförordningen. Skolverket meddelar föreskrifter om vilka ämnen och nivåer i ämnen som ska ingå i de nationella inriktningarna i respektive program i gymnasieskolan.⁸ Skolverket meddelar också föreskrifter om vilka ämnen och nivåer i ämnen som får erbjudas som programfördjupning för varje program. Ämnena ska rymmas inom respektive programs examensmål.⁹ Huvudmannen beslutar om vilka av dessa ämnen och nivåer i dessa ämnen som ska finnas i programfördjupningen.¹⁰ Vilka ämnen och nivåer i ämnen som ska erbjudas som individuellt val beslutas också av huvudmannen. Eleven har dock rätt att inom individuellt val läsa en nivå i ämnet idrott och hälsa (utöver det som finns inom studievägen), minst en nivå i ett estetiskt ämne samt de ämnen och nivåer i ämnen som krävs för grundläggande högskolebehörighet om eleven går på ett yrkesprogram.

² 15 kap. 2 § skollagen (2010:800)

³ 15 kap. 3 § skollagen (2010:800)

⁴ 16 kap. 2 och 5 §§ skollagen (2010:800) och bilaga 1.

⁵ 16 kap. 3 och 4 §§ skollagen (2010:800)

⁶ 4 kap. 1 § gymnasieförordningen (2010:2039)

⁷ 16 kap. 6 § skollagen (2010:800)

⁸ 4 kap. 1b § gymnasieförordningen (2010:2039)

⁹ 4 kap. 5 § gymnasieförordningen (2010:2039)

¹⁰ 4 kap. 6 § gymnasieförordningen (2010:2039)

Vissa av ämnena som ger särskild behörighet till eftergymnasiala utbildningar inom STEM ingår som obligatoriska ämnen för alla elever på vissa program, medan ämnena är valbara för elever på andra program. I det fall ämnet är valbart spelar det också roll vilka ämnen som huvudmannen erbjuder eleverna. Utrymmet för de valbara ämnena skiljer sig också åt mellan programmen.

1.1.2 Komvux

De övergripande målen med utbildningen inom komvux är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande, de ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet, samt främja sin personliga utveckling. Utbildningen ska också ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning och utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar.¹¹

Komvux består av fem skolformsdelar – komvux i svenska för invandrare (sfi), komvux på grundläggande nivå, komvux som anpassad utbildning på grundläggande nivå, komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

När det gäller komvux på gymnasial nivå syftar utbildningen till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan ska ge.¹² Komvux och gymnasieskolan delar samma ämnesplaner. Varje elev har en individuell studieplan och utöver nivåer i ämnen kan en elev inom komvux på gymnasial nivå även läsa orienteringskurser, individuella kurser och ett komvuxarbete. Nivåer i ämnen som är relevanta för ett yrkesområde kan kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning (yrkespaket).¹³ Det är möjligt att ta ut en gymnasieexamen från komvux, antingen en yrkesexamen eller en högskoleförberedande examen riktad mot ett studieområde.¹⁴

Inom komvux på gymnasial nivå finns en rätt att läsa de nivåer i ämnen som behövs för att bli behörig till högre studier. Rätten gäller både grundläggande och särskild behörighet till högskola och yrkeshögskola.¹⁵ Det innebär att en vuxen som behöver läsa en eller flera nivåer i ämnen på komvux för att bli behörig till en eftergymnasial STEM-utbildning, har rätt att läsa de aktuella ämnesnivåerna (förutsatt att personen i fråga uppfyller övriga behörighetsvillkor).

¹¹ 20 kap. 2 § skollagen (2010:800)

¹² 20 kap. 4 § skollagen (2010:800)

¹³ 20 kap. 4, 6 a och 8 a §§ skollagen

¹⁴ 4 kap. 14, 15 a och 15 b §§ förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning

¹⁵ 20 kap. 19–19 d, 20 §§ skollagen (2010:800)

1.2 Många elever fortsätter till vidare studier inom STEM

Tre år efter gymnasieskolan studerar nästan 80 procent av eleverna som gått naturvetenskapsprogrammet på universitet eller högskola. Det gör naturvetenskapsprogrammet till det program som har högst andel elever som fortsätter till högskolestudier efter gymnasieskolan. Kvinnor och män fortsätter i ungefär lika hög grad. Av eleverna som gått teknikprogrammet fortsätter cirka 64 procent till högskolestudier. Kvinnor fortsätter i högre grad än män: år 2023 studerade 72 procent av kvinnorna och 57 procent av männen som gått teknikprogrammet på universitet eller högskola.¹⁶ Drygt 75 procent av eleverna från naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet som fortsätter till universitet eller högskolan läser en utbildning inom STEM-området. Som tabell 1 nedan visar läser 64 procent av eleverna från teknikprogrammet en utbildning inom teknik och tillverkning där till exempel högskoleingenjör- och civilingenjörutbildningar finns. Det motsvarar 4 900 personer.¹⁷

Tabell 1. Andel elever från naturvetenskaps- och teknikprogrammet (procent) som studerar på högskola eller universitet 3 år efter gymnasieskolan, redovisat per ämnesområde. Examensår 2019/20.

Typ av högskolestudier 3 år efter examen	NA	TE
Pedagogik och lärare	4	3
Naturvetenskap, matematik och informations- och medieteknik	10	11
Teknik och tillverkning	39	64
Lant- och skogsbruk samt djursjukvård	1	0
Hälsa och sjukvård samt social omsorg	25	3
Samhällsvetenskap, juridik, handel, administration	16	12
Övrigt	5	7

Källa: Skolverkets statistik Gymnasieskolan – Etablering på arbetsmarknaden eller fortsatta studier efter gymnasieskolan – Riksnivå, Tabell 2H.

Av eleverna som gått naturvetenskapsprogrammet är det 39 procent (4 930 personer) som läser en utbildning inom teknik och tillverkning. Området teknik och tillverkning rekryterar därmed något fler studenter från naturvetenskapsprogrammet än från teknikprogrammet. Elever som har examen från teknikprogrammet kan gå vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år och erhålla en gymnasieingenjörsexamen. Skolverkets statistik visar att dessa elever har goda möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Enligt Statistiska centralbyrån (SCB) väntas efterfrågan på personer med denna utbildningsbakgrund överstiga utbudet av utbildade fram till år 2035.¹⁸

Skolverket ser att det skulle kunna finnas skäl att utreda möjligheten att ge fler elever, exempelvis från naturvetenskapsprogrammet, behörighet till vidareutbildning för att få en gymnasieingenjörsexamen.

¹⁶ Skolverket statistik

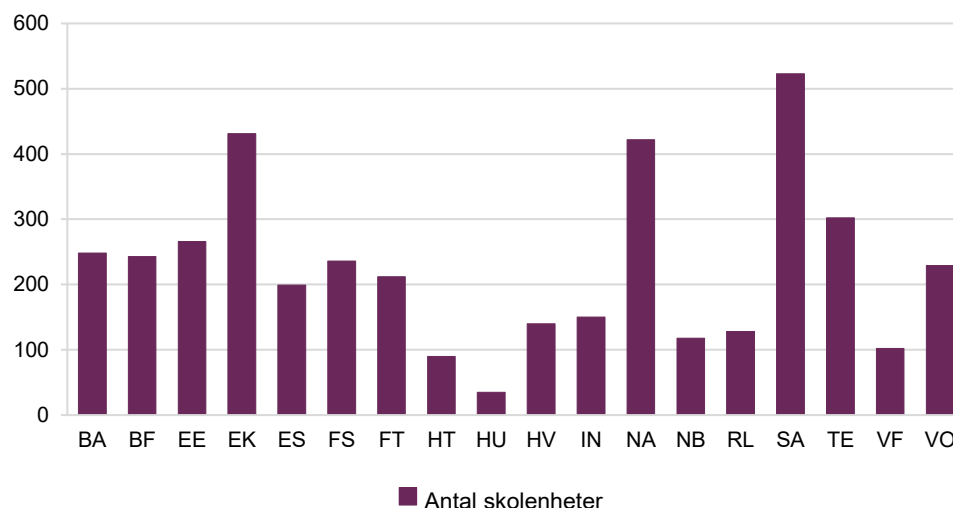
¹⁷ Skolverket statistik

¹⁸ Skolverket. (2023). *Utbud och efterfrågan på gymnasial utbildning – en nationell bild*, s. 21.

1.3 Tillgång till behörighetsgivande kurser varierar mellan program och behörighetspaket

I detta avsnitt redovisar vi resultatet från Skolverkets kartläggning och beskriver vilka faktorer rektorerna lyfter som orsaker till att kurserna inte erbjuds till alla elevgrupper. Viktigt att ha med sig i analysen är att det varierar mellan programmen hur många skolenheter som ger dem. Figur 1 ger en överblick över hur många skolenheter som ger respektive nationellt program.

Figur 1. Antal skolenheter som ger respektive nationellt program.

Tabell 2. Förklaring av programförkortningar.

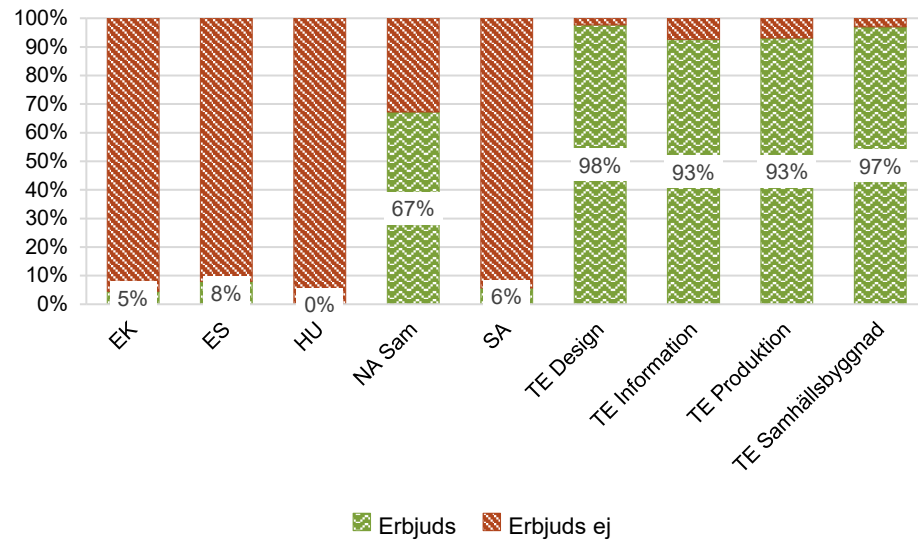
Förkortning	Program	Förkortning	Program
BF	Barn och fritid	RL	Restaurang och livsmedel
BA	Bygg och anläggning	VF	VVS och fastighet
EE	El och energi	VO	Vård och omsorg
FT	Fordon och transport	EK	Ekonomi
FS	Försäljning och service	ES	Estetiska
HV	Hantverk	HU	Humanistiska
HT	Hotell och turism	NA	Naturvetenskap
IN	Industri tekniska	SA	Samhällsvetenskap
NB	Naturbruk	TE	Teknik

1.3.1 Tillgång till kurser som ger behörighet till högskoleingenjörsutbildning (behörighetspaket 1)

Kartläggningen visar att det är stor skillnad i elevers tillgång till kurserna som krävs för att bli behörig till högskoleingenjörsprogrammen beroende på om de läser naturvetenskaps- och teknikprogrammet eller ett annat nationellt program. Mer än 90 procent av skolenheterna erbjuder eleverna på teknikprogrammet alla de kurser som krävs för att bli behörig att söka till högskoleingenjörsprogrammen,

oberoende vilken inriktning eleverna läser. Till eleverna på naturvetenskapsprogrammets inriktning *naturvetenskap och samhälle* erbjuds kurserna på 67 procent av skolenheterna. På övriga högskoleförberedande program erbjuds kurserna bara på ett fåtal procent av skolenheterna.

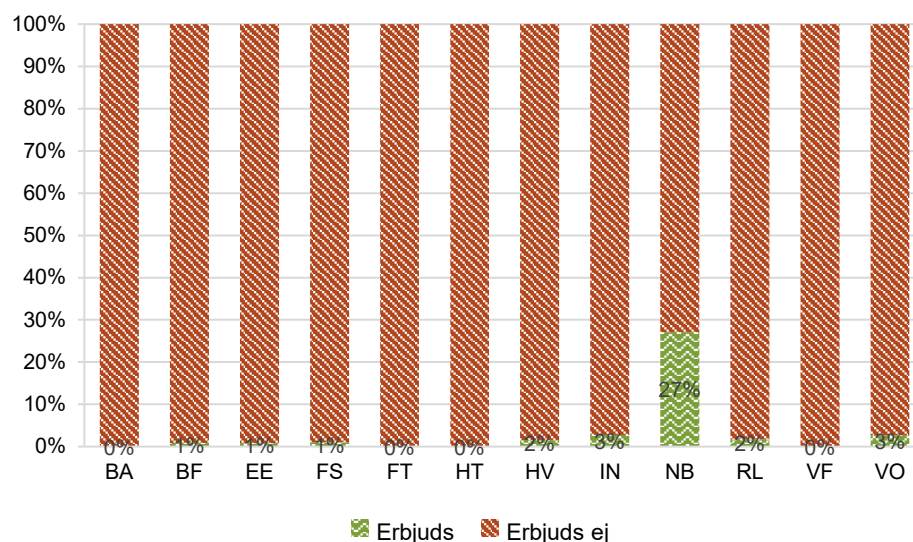
Figur 2. Andel skolenheter som erbjuder behörighetspaket 1, redovisat per de högskoleförberedande programmen respektive inriktningar på teknik- och naturvetenskapsprogrammet.

Källa: Enkätundersökning till rektorer i gymnasieskolan.

Som figuren nedan visar har även elever som läser ett yrkesprogram mycket begränsad tillgång till samtliga kurser i behörighetspaket 1 (kurser som ger särskild behörighet till högskoleingenjörutbildning). Till eleverna på yrkesprogrammen erbjuds samtliga kurser bara på 1 till 3 procent av skolenheterna, undantaget naturbruksprogrammet. Till eleverna på naturbruksprogrammet erbjuds kurserna på 27 procent av skolenheterna.

Figur 3. Andel skolenheter som erbjuder kurserna i behörighetspaket 1, redovisat per yrkesprogram.

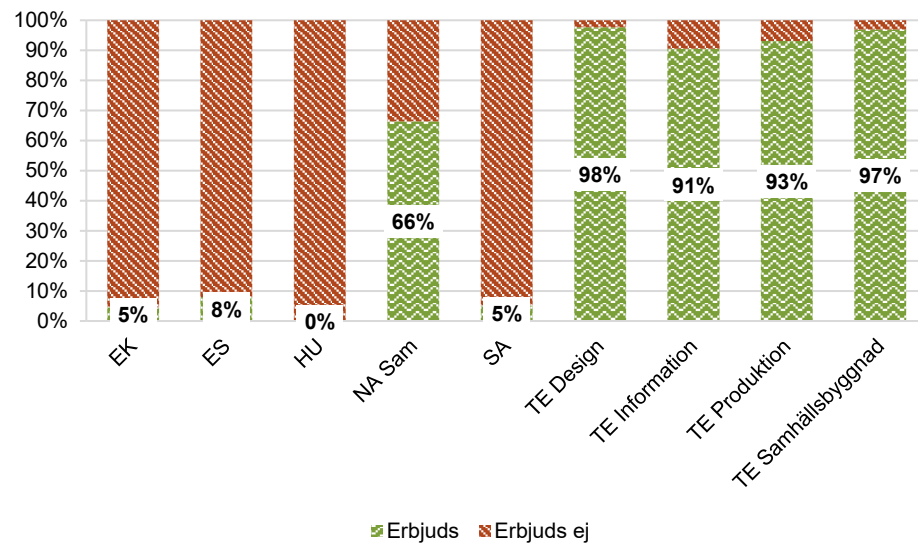

Källa: Enkätundersökning till rektorer i gymnasieskolan.

1.3.2 Kurser som ger behörighet till civilingenjörsutbildningar (behörighetspaket 2)

Även för behörighetspaket 2 (kurser som ger särskild behörighet till civilingenjörsutbildning) finns stora skillnader mellan teknik- och naturvetenskapsprogrammet respektive övriga nationella program. Samtliga kurser i behörighetspaket 2 erbjuds till alla elever på teknikprogrammet, oberoende elevernas inriktning, på mer än 90 procent av skolenheterna. Till eleverna som läser inriktningen naturvetenskap och samhälle på naturvetenskapsprogrammet erbjuds kurserna på 66 procent av skolenheterna. Samtidigt är det bara mellan fem och åtta procent av skolenheterna som erbjuder kurserna till eleverna på ekonomi-, samhällsvetenskaps- och estetiska programmen. Ingen av skolenheterna som deltagit i undersökningen erbjuder samtliga kurser i behörighetspaket 2 till eleverna på humanistiska programmet.

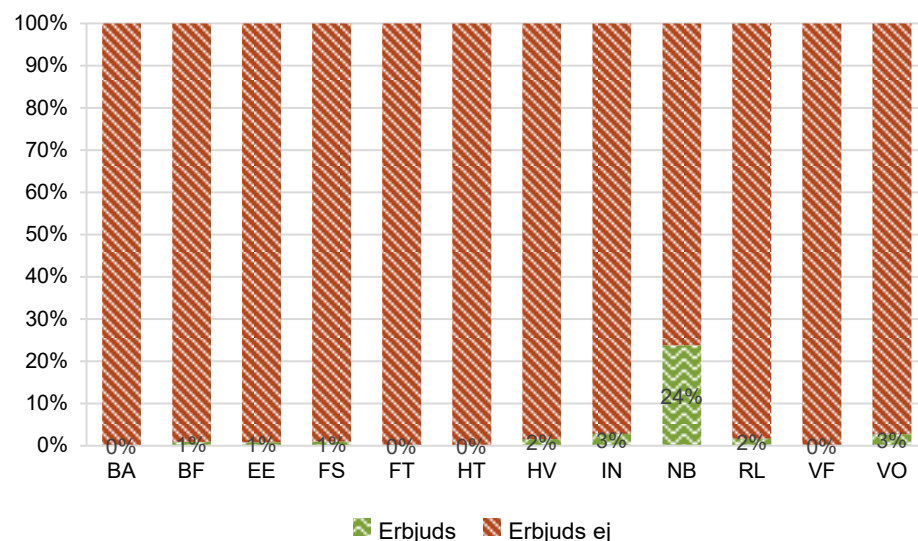
Figur 4. Andel skolenheter som erbjuder kurserna i behörighetspaket 2, redovisat per högskoleförberedande program och inriktningar på naturvetenskaps- och teknikprogrammen.

Källa: Enkätundersökning till rektorer i gymnasieskolan.

I likhet med hur det ser ut avseende behörighetspaket 1 har eleverna på naturbruksprogrammet tillgång till kurserna i behörighetspaket 2 i högre utsträckning än eleverna på övriga yrkesprogram. Av de skolenheter som ger naturbruksprogrammet erbjuder 24 procent samtliga kurser i behörighetspaketet till naturbrukseleverna.

Figur 5. Andel skolenheter som erbjuder kurserna i behörighetspaket 2, redovisat per yrkesprogram.

Källa: Enkätundersökning till rektorer i gymnasieskolan.

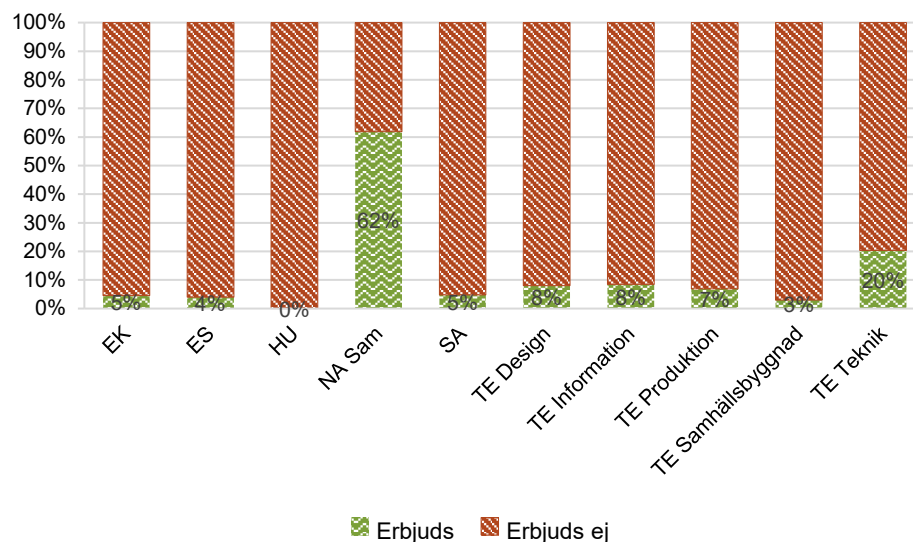
Till eleverna på övriga yrkesprogram erbjuds samtliga kurser i behörighetspaket 2 bara på enstaka procent av skolenheterna.

1.3.3 Kurser som ger behörighet till andra utbildningar inom STEM (behörighetspaket 3)

Skolverket har även undersökt elevernas tillgång till kurser som krävs för behörighet till en bredare avgränsning av eftergymnasial utbildning inom STEM. Behörighetspaket 3 ger behörighet till utbildningar som exempelvis läkare och apotekare.

Elevernas tillgång till dessa kurser följer mönstret för behörighetspaket 1 och 2 för alla högskoleförberedande program utom teknikprogrammet. Som figuren nedan visar har eleverna på teknikprogrammet sämre tillgång till de kurser som krävs för särskild behörighet till utbildningar inom den bredare definitionen av STEM, än till kurserna i behörighetspaket 1 och 2. Tillgången är bäst för eleverna som går teknikvetenskaplig inriktning.

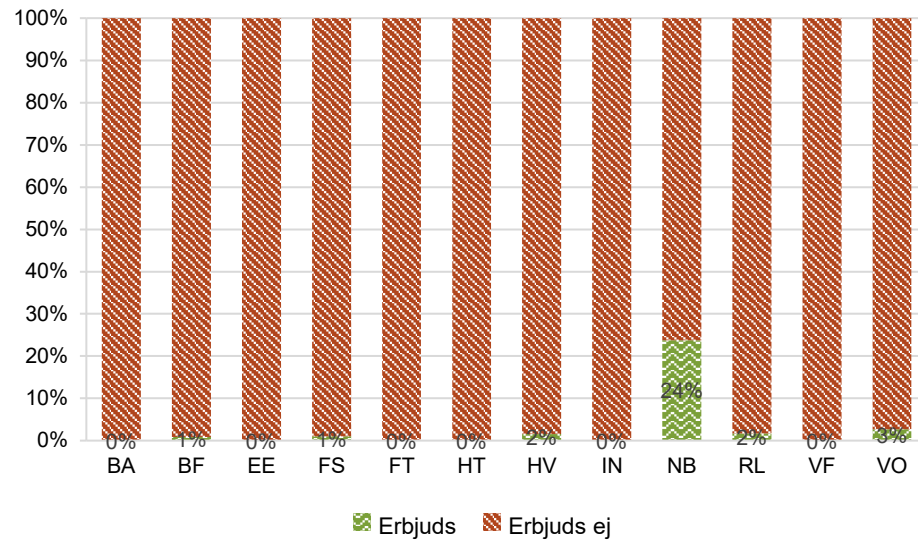
Figur 6. Andel skolenheter som erbjuder kurserna i behörighetspaket 3, redovisat per högskoleförberedande program och inriktningar inom naturvetenskaps- och teknikprogrammen.

Källa: Enkätundersökning till rektorer i gymnasieskolan.

Även tillgången för eleverna på yrkesprogrammen följer samma mönster som för behörighetspaket 1 och 2. Som nedanstående figur visar är det bara eleverna på naturbruksprogrammet som har tillgång till samtliga kurser i behörighetspaket 3 i större utsträckning.

Figur 7. Andel skolenheter som erbjuder kurserna i behörighetspaket 3, redovisat per yrkesprogram.

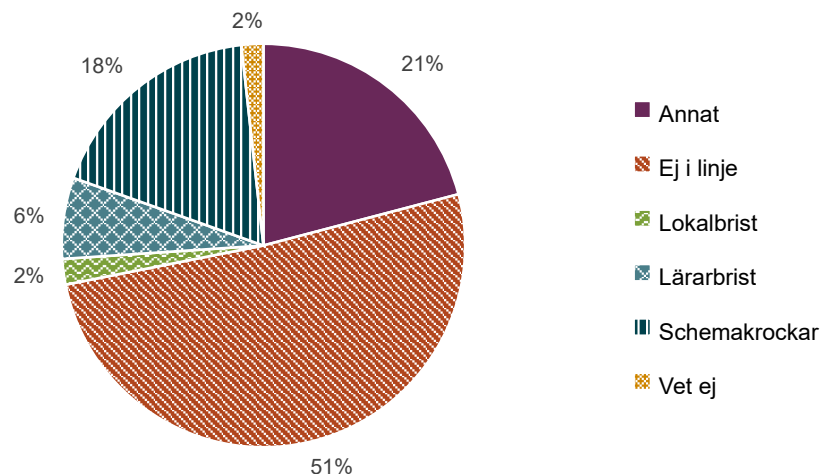

Källa: Enkätundersökning till rektorer i gymnasieskolan.

1.3.4 De behörighetsgivande kurserna anses inte vara i linje med programmen

I enkäten ställde Skolverket också frågan om varför kurserna inte erbjuds till alla elevgrupper. Som figuren nedan visar var ”att ämnet inte ligger i linje med samtliga program” den orsak som högst andel rektorer angav. Att kursen inte är i linje med alla program var den vanligaste orsaken för samtliga ämnen.

Figur 8. Orsaker till att kurserna inte erbjuds till alla elever.

Källa: Enkätundersökning till rektorer i gymnasieskolan.

Näst vanligast var ”annat”. I fritextsvaren pekar rektorerna på att lågt intresse hos eleverna är ett huvudskäl till att kurserna inte erbjuds. Flera beskriver att de har testat att erbjuda kurserna inom ramen för individuellt val men att det varit

mycket få eller inga elever som valt dem. Några rektorer menar att elever som sökt ett annat program än naturvetenskaps- och teknikprogrammen har gjort det för att de inte vill läsa kurser i kemi och matematik.

Rektorerna beskriver också både ekonomiska och organisatoriska hinder för att erbjuda kurserna till fler elevgrupper. Eftersom det bara är enstaka elever per år som vill läsa kurserna är det svårt att få till grupper som är tillräckligt stora för att det ska vara ekonomiskt och organisatoriskt hållbart att erbjuda dem. Rektorerna konstaterar också att det är svårt att ”få plats” med kurserna inom ramen för elevernas individuella val eller i programstrukturen – även för de elever som läser utökat program. Ett skäl är att flera av kurserna som ger särskild behörighet är påbyggnadskurser som innebär att eleverna måste läsa flera kurser innan de kan läsa den kurs som ger särskild behörighet. Flera rektorer beskriver att det är omöjligt att erbjuda alla kurser till alla elever – de behöver alltid göra prioriteringar. Det gäller i synnerhet för små skolenheter med ett begränsat elevunderlag. En rektor uttrycker det på följande vis: ”Vi kan inte erbjuda ett så brett utbud av individuella val utifrån det elevantal vi har.” En annan rektor beskriver att de prioriterar de kurser som är mest efterfrågade av eleverna, samhället och arbetsgivare. På yrkesprogrammen innebär det ofta att prioritera yrkeskurser. En rektor beskriver denna prioritering som att de ”vill prioritera att göra eleverna på yrkesprogrammen anställningsbara”.

Rektorerna uppger liknande förklaringar för samtliga av de behörighetsgivande kurserna. För matematik är det dock flera rektorer som pekar på att många elever behöver en viss tid för att kunna ta till sig ämnet. Dessa rektorer har bedömt att eleverna inte har förutsättningar att läsa fler kurser i matematik än de redan gör inom ramen för sitt program.

Samtidigt är det ett flertal rektorer som beskriver att de brukar hitta sätt att erbjuda kurserna i det fall elever på andra program efterfrågar dem, exempelvis genom flexibla scheman eller samläsning mellan program. Även om kurserna som ger särskild behörighet inte erbjuds till alla elever så har de elever som *vill* läsa dem oftast möjlighet att göra det.

1.3.5 Huvudmännen bedömer inte att ändringar i utbudet skulle få fler elever att läsa de behörighetsgivande kurserna

Skolverket har inhämtat synpunkter om elevernas tillgång till behörighetsgivande kurser från myndighetens referensgrupp för kommunala och enskilda huvudmän. Huvudmännen delar i stort rektorernas bild av att det finns begränsat intresse för att läsa de kurser som ger särskild behörighet till eftergymnasiala STEM-utbildningar bland elever på andra program än naturvetenskaps- och teknikprogrammet. Många upplever att det redan idag är svårt att få eleverna att vilja läsa matematik och fysik, eftersom många kämpar med låg motivation och låg prestationsnivå i dessa ämnen.

Några huvudmän tror att de skulle kunna få fler elever intresserade av yrkesprogrammen om möjligheten att bli behörig till eftergymnasiala studier inom

STEM stärktes ytterligare. Samma huvudmän menar att det skulle kunna bidra till att industritekniska och el- och energiprogrammet synliggörs som möjliga utbildningsvägar till STEM-yrken.

Ingen av huvudmännen tror dock att införandet av ett krav på huvudmännen att erbjuda dessa behörighetsgivande kurser inom STEM i sig skulle leda till att fler elever läser dessa kurser.

Många huvudmän lyfter att införande av ett krav på att erbjuda dessa kurser skulle bli både kostsamt och svårt att genomföra, i synnerhet för små skolenheter och i kommuner där det redan är svårt att rekrytera behöriga lärare till dessa ämnen. Om ett krav skulle införas anser huvudmännen att det också behöver vara möjligt att samverka kring erbjudandet av de kurser som ger särskild behörighet till eftergymnasiala utbildningar inom STEM.

För att få fler att vilja studera vidare inom STEM bedömer huvudmännen att det krävs insatser i tidiga skolår, för att både öka elevernas kunskapsnivå och deras intresse.

1.4 Elever inom komvux som läser kurser som ger behörighet till eftergymnasiala STEM-studier

Den som inte har läst de kurser som krävs för särskild behörighet till eftergymnasiala studier inom STEM i gymnasieskolan har rätt att läsa dessa kurser inom kommunal vuxenutbildning (komvux).¹⁹ När det gäller komvux på gymnasial nivå så syftar den till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan ska ge och de elever som har störst behov av utbildning ska prioriteras.²⁰ Utgångspunkten för komvux är den enskilda elevens behov och förutsättningar.

För att få en bild av hur vanligt det är att elever läser de kurser som ger särskild behörighet till eftergymnasiala studier inom STEM-området, har Skolverket analyserat statistiken över komvux för att undersöka elevantalet på de enskilda kurserna samt hur många elever som läst samtliga kurser i behörighetspaketet.

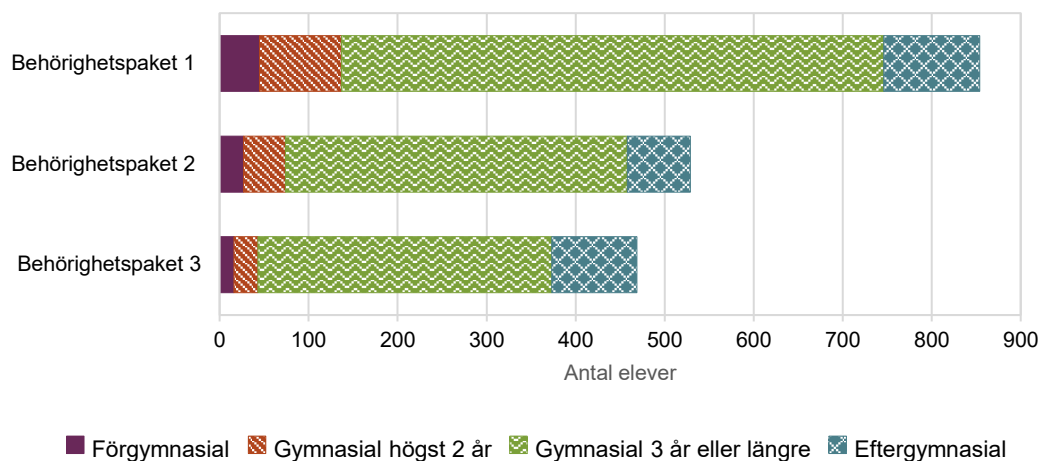
Under 2024 var det totalt 228 000 elever som läste kurser på gymnasial nivå inom komvux.²¹ Av dessa läste mellan 2 000 och 5 000 elever någon av kurserna som krävs för att få särskild behörighet till eftergymnasial STEM-utbildning. Som figuren nedan visar är det förhållandevis få personer som läst samtliga kurser som ingår i något av behörighetspaketet. Vanligast var att läsa samtliga kurser i behörighetspaket 1.

¹⁹ 20 kap. 19 a §. skollagen

²⁰ 20 kap. 2 § andra stycket. skollagen

²¹ Skolverket statistik

Figur 9. Antal elever och deras utbildningsnivå som läst samtliga kurser i respektive behörighetspaket inom komvux åren 2022–2024

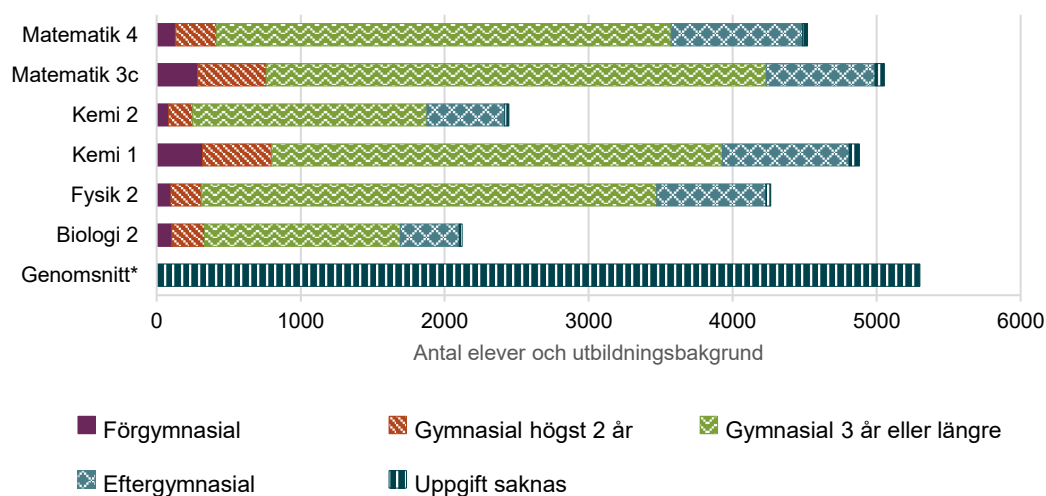

Källa: Skolverket 2025, Skolverkets webbplats. *Statistik om komvux – elever och kursdeltagare Riksnivå.*

Majoriteten av eleverna som läst samtliga kurser i något av behörighetspaketen hade en gymnasieutbildning sedan tidigare. Nästan en sjättedel av eleverna hade en eftergymnasial utbildning sedan innan. Det tyder på att det finns efterfrågan på att kunna läsa alla de kurser som krävs för att bli behörig att söka till eftergymnasiala studier inom STEM via komvux.

Vad gäller elevantalet på de enskilda kurserna inom respektive behörighetspaket var det högst på Matematik 3c följt av Kemi 1, Matematik 4 och Fysik 2. Elevantalet var lägst på Kemi 2 och Biologi 2. Som figuren nedan visar var antalet elever som läste Matematik 3c nästan lika högt som genomsnittet för kurser som ger särskild behörighet till högskolestudier inom komvux.

Figur 10. Elevantal och utbildningsnivå på kurser som ger särskild behörighet till eftergymnasiala studier inom STEM.

Källa: Skolverket. (2025). Skolverkets webbplats *Statistik om komvux – elever och kursdeltagare Riksnivå.*

En majoritet av de elever som läste någon av kurserna som krävs för särskild behörighet till eftergymnasiala STEM-utbildningar hade redan en gymnasial eller eftergymnasial utbildning. Eftersom cirka 35 procent av alla komvuxelever på gymnasial nivå är mellan 30 och 44 år, är det troligt att en del av dessa studerar i syfte att kunna byta yrkesbana.

2. Metodbeskrivning

För att undersöka hur tillgången till de kurser som krävs för att få särskild behörighet till eftergymnasiala utbildningar inom STEM ser ut för elever på olika program inom gymnasieskolan genomförde Skolverket en enkätundersökning under våren 2025. Enkäten skickades ut digitalt till samtliga skolenheter inom gymnasieskolan som erbjuder något av de nationella programmen.

Enkäten skickades ut den 16 maj 2025 och avslutades den 13 juni 2025. Svaren avser det då, vid tidpunkten för enkätens utskick, innevarande läsåret 2024/25, det vill säga innan Gy25 trätt i kraft. Resultatet avser därför, som tidigare nämnts, elevernas tillgång till kurser och inte ämnen och nivåer i ämnen.

I enkätundersökningen frågade vi vilka av kurserna som ingår i behörighetspaketen 1, 2 och 3 som skolenheterna erbjuder till eleverna på respektive program.

2.1 Urval, avgränsningar och bortfall

Undersökningen skickades till alla skolenheter som erbjuder minst ett nationellt program. Skolenheter som har färre än fem elever har exkluderats ur urvalet, liksom skolenheter som endast ger introduktionsprogram, International Baccalaureate eller riksrekryterande utbildningar med egna examensmål.

Urvalet utgörs av 1 117 skolenheter. Av dessa inkom 564 respondenter med svar, vilket uppgår till en svarsfrekvens på 50 procent.

Kontaktuppgifter till skolenheterna hämtades ur Skolverkets skolenhetsregister. I de fall mejladress till rektor saknats har enkäten inte skickats ut till skolenheten. Det var även ett antal mejl som ”studsade tillbaka”.

För att kontrollera för skevhet bland de svarande har vi jämfört de som inte svarat med det totala urvalet. Analysen visar att det finns marginella skillnader i fråga om huvudmannatyp, kommungrupp och programutbud. Det är något fler i små skolor (5–200 elever) som inte svarat på enkäten (3 procentenheter) och något färre (2 procentenheter) i mellanstora skolor (201–450 elever) jämfört med det totala urvalet.

Vi bedömer att representativiteten i svarsmängden är tillräckligt god utifrån huvudmannatyp, kommungrupp och programutbud för att kunna anses ge en nationellt representativ bild av utbildningsutbudet.

Referenser

SFS 2010:800. *Skollag*.

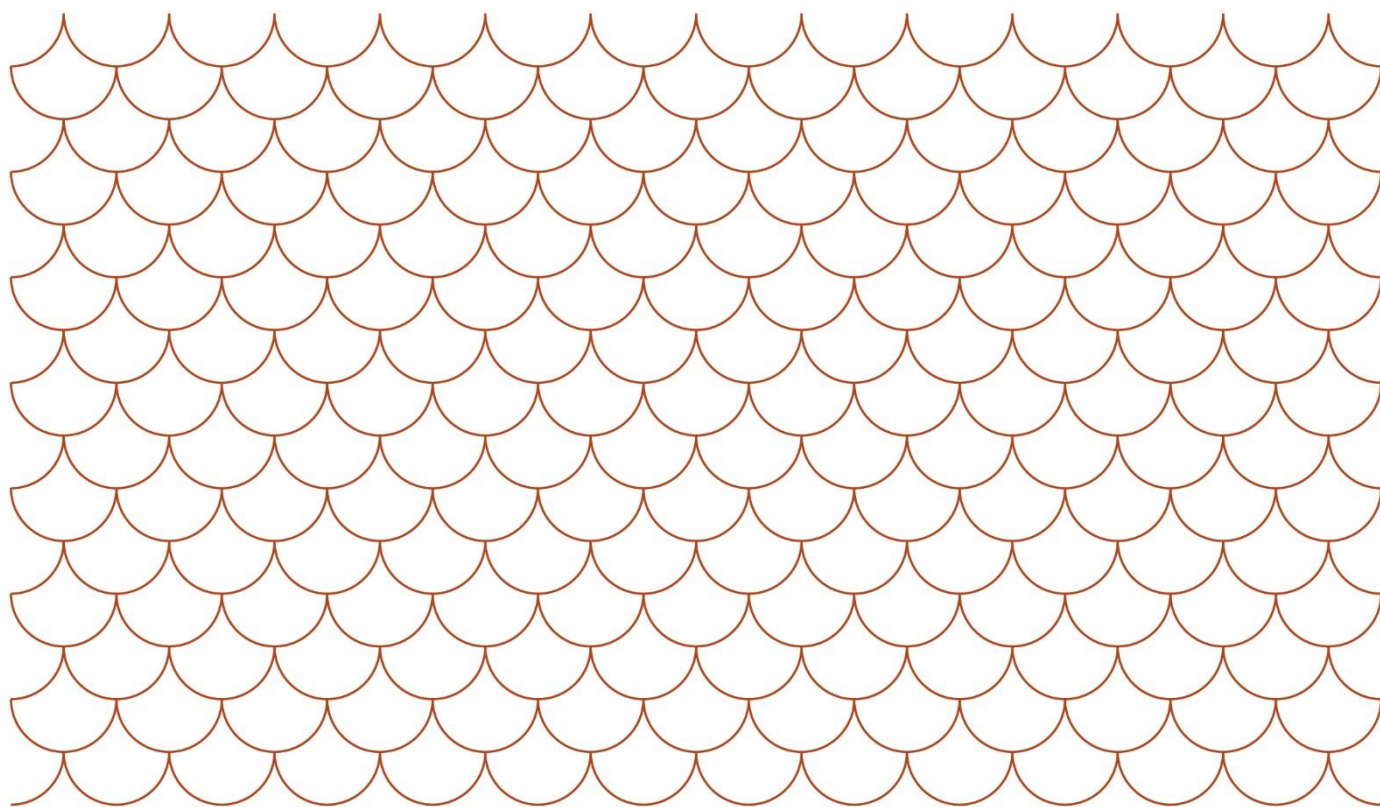
SFS 2010:2039. *Gymnasieförordning*.

SFS 2011:1108. *Förordning (2011:1108) om vuxenutbildning*.

Skolverket. (2023). *Utbud och efterfrågan på gymnasial utbildning – en nationell bild*, s. 21.

Skolverket 2025, Skolverkets statistik. [Statistik om komvux – elever och kursdeltagare Riksnivå](#) *Tabell 6: Elevernas ålder kalenderåret 2024*

Skolverket 2025, Skolverkets statistik. [Gymnasieskolan – Etablering på arbetsmarknaden eller fortsatta studier efter gymnasieskolan – Riksnivå](#) *Tabell 2B: Etableringsstatus tre år efter avslutade gymnasiestudier läsåret 2019/20, per program (Etableringsstatus 2023)*

Skolverket

www.skolverket.se